

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Філологічні зошити. Літературознавство:

ЗБІРНИК СТУДЕНТСЬКИХ
НАУКОВИХ СТАТЕЙ

ВИПУСК II

Рівне – 2014

ББК 83
Ф 54
УДК 82

Філологічні зошити. Літературознавство: зб. студ. наук. ст. Вип. II / ред. кол. Б. М. Кир'янчук [та ін.]. – Рівне : РДГУ, 2014. – 120 с.

У збірнику вміщені студентські наукові розвідки, результати бакалаврських та магістерських досліджень з актуальних проблем українського літературознавства, теорії літератури, компаративістики та методики викладання української літератури. Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, студентами, вчителями-словесниками.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри української літератури
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 2 від 25 лютого 2014 р.)

Рецензент:

ШАНЮК В.І., кандидат філологічних наук, доцент (Національний університет водного господарства і природокористування).

Редакційна колегія:

ЗАХАРЧУК І.В., доктор філологічних наук, доцент;

БЕСТЮК І.А., кандидат філологічних наук, доцент;

КИР'ЯНЧУК Б.М., кандидат філологічних наук, доцент (головний редактор);

КИРИЛЬЧУК О.М., кандидат філологічних наук, доцент;

КРУПКА М.А., кандидат філологічних наук, доцент;

РОМАНИШИНА Н.В., кандидат філологічних наук, доцент;

ТХОРУК Р.Л., кандидат філологічних наук, доцент.

ЗМІСТ

БЕЗНОСКО ЮЛІЯ	
Детективний сюжет у романах Євгенії Кононенко «Імітація» та «Зрада».....	7
ЄВГЕЙЧУК ОЛЕНА	
Вивчення художнього твору в контексті творчості письменника як складова навчально-методичної системи	12
КОСТЮКОВИЧ ЯНА	
Експресіоністична модель творчості Осипа Турянського: автобіографічна повість «Поза межами болю. Картина з безодні»	15
КОШИНСЬКА ТЕТЯНА	
Авторська модель героя у романі В. Винниченка «Лепрозорій».....	19
КУТІНОВА МАРІЯ	
Дискурс містичного у повісті «Віки плывуть над Києвом» Антона Нивинського	25
МАЙДАНЕЦЬ ОЛЬГА	
Осмислення традиційної культури у романі Марії Матіос «Солодка Даруся»	29
МИСЮК ОЛЬГА	
Сучасна дитяча література у просторі Інтернету	34
МІНІЧ ОЛЬГА	
Своєрідність любовних історій у прозі Люко Дашвар	39
ОЛЕКСЮК АНТОНІНА	
Місто Рівне: концептуалізація топосу на літературній мапі («Рівне / Ровно (стіна): нібито роман» (2001) Олександра Ірванця).....	42
ПАНАЦУК ІРИНА	
Репрезентація національних характерів у романі Івана Нечуя-Левицького «Князь Ієремія Вишневецький».....	46
ПАРХУТА ЮЛІЯ	
Інтеграція навчального процесу як дидактична умова підвищення якості освіти школярів	50
ПАХНЮК КАТЕРИНА	
Інваріанти постаті жінки-матері у творах Володимира Винниченка (на основі драми «Чорна Пантера і Білий Ведмідь» та роману «Записки Кирпатого Мефістофеля»)	53
ПИЛИПЧУК ОЛЕНА	
Родинні драми у романі Люко Дашвар «Мати все»	58

РАДЧИК МАРИНА	
Незавершені «Вальдшнепи» М. Хвильового як генератор нових культурних смислів: повість «Аглая» А. Сокола та художній фільм «Вальдшнепи» (режисер О. Муратов)	61
РЕГРУТ ПАВЛО	
Роздвоєння особистості у психологічних студіях Миколи Хвильового та Михайла Коцюбинського	66
РОЗГОН КАТЕРИНА	
Психоаналітичні ідеї в літературі високого модернізму 1920-х років (повість «Смерть» Б. Антоненка-Давидовича)	72
РОЗЕМБОВСЬКА ЯНІНА	
Минуле крізь призму приватного досвіду (роман Володимира Лиса «Століття Якова»)	77
СОЗОНІК МАРІЯ	
«День гніву» Юрія Косача: літературна версія воєнного роману	82
СТРАВІНСЬКА ОКСАНА	
Вивчення творчості І. Нечуя-Левицького в школі як методична проблема	88
ТКАЧУК ВАЛЕРІЯ	
Постать інтелігента в контексті естетичних пошуків української модерної літератури	91
ШОСТАК ОЛЬГА	
Новела Івана Франка «Сойчине крило» – твір про еміграцію й декадента	96
ЯКОВЛЕВА ОЛЕКСАНДРА	
Новела Тані Малярчук «Жінка і її риба» крізь призму «Закону Борхеса».....	105
<i>Шевченківський конкурс студентських наукових робіт</i>	
ПАХНЮК КАТЕРИНА	
Постать жінки-матері у творах Тараса Шевченка.....	109
САЙКО ОЛЕНА	
Бунтівник як героїчна модель Тараса Шевченка («Гайдамаки») та Михайла Коцюбинського («Дорогою ціною»).....	113
ЯРОШ ТЕТЯНА	
Жанр псалмів у поетичних доробках Тараса Шевченка та Петра Карманського	117

CONTENTS

BEZNOSKO JULIJA Detective devieces in plot of the novels <i>Imitatzija (Imitation)</i> and <i>Zrada (Betrayal)</i> by Yevgeniya Kononenko	7
YEVHEICHUK OLENA Context of Writer's Creative Works in Teaching of Fiction to Be an Element of Methodical System	12
KOSTYUKOVYCH JANA Expressionistic Mode of Osyp Turyanskyi's Writings: Autobiographical Narrative in <i>Poza mezhamy bolyu. Kartyna z bezodn'i</i> (<i>Out of pain limits. Painting from a Abyss</i>)	15
KOSHYNSKA TETYANA Author Model of Hero in Novel <i>Leprosarium</i> by Volodymyr Vynnychenko	19
KUTINOWA MARIYA Discourse of mystique in romance <i>Wiky plywut nad Kyiv'om</i> (<i>Ages to be passing beyond Kyiv</i>) by Antyn Nyvynskyi	25
MAIDANETS OLGA An Idea of Traditional Culture in Novel <i>Solodka Darusya (Sweet Darusya)</i> of Mariya Matios	29
MYSYUK OLGA Contemporary Children Literature in Internet Media.....	34
MINICH OLGA Original Elements in Love Stories of Lyuko Dashwar's Prose.....	39
OLEXYUK ANTONINA Rivne a Town: to Write down a Concept Having Got from the Topos on Literary Map	42
PANASCHUK IRYNA Representation of Nation Characters in Novel <i>Jeremiah Vyshnevetzkyi the Prince</i> by Ivan Nechui-Levytskyi	46
PARCHUTA JULIYA Integration in Teaching Process as Didactic Basis to Rise Level of Pupil Education.....	50
PAKHNIUK KATHERYNA Invariants of a Mother-figure in Volodymyr Vynnychenko's Writings	53
PYLYPCHUK OLENA Family Conflicts in Novel <i>To be Possessed Everything</i> by Lyuko Dashwar.....	58

RADCHYK MARYNA

Unfinished Novel *Valdshnepy (Woodcocks)* by M. Hvylovyi to Be a Generator of New Cultural Senses: Tale *Aglaya* by A. Sokhola and Film *Valdshnepy (Woodcocks)* by Producer O. Muratov..... 61

REHRUT PAVLO

An Idea of Split Personality in Psychological Fiction of Mychola Hkvylovyi and of Mychailo Kotsyubynskyi..... 66

ROZGON KATHERYNA

Psychoanalytic Theses in Fiction of High Modernism in 1920-th Years (Tale *Smert' (Death)* by B. Antonenko-Davydovych)..... 72

ROZEMBOVSKA IANNINA

Past in the Light of Personal Experience (Novel *Stolittya Jakova (The Century of Jacob)* by Volodymir Lys) 77

SOZONIK MARIA

Den Hniwu (Dies Irae) by Yuriy Khosach as fiction version of battle novel..... 82

STRAWINSKA OXANA

Problem with Methods in School Teaching of Creative Works by I. Nechui-Levytskyi..... 88

TKHACHUK VALERIYA

Figure of Intellectual in Context of Aesthetics Tendencies of the Ukrainian Contemporary Literature..... 91

SHOSTAK OLGA

Short Story *Soichyne Khrylo (Jay Wing)* by Iwan Franko Is an Writing about Emigration and Figure of Decadent..... 96

YAKOVLEVA OLEXANDRA

Short Story *Zhinka ta jiji ryba (Woman and Her Fish)* by Tanya Malyarchuk in Prism of *Rule of Borges*..... 105

Contest of Student Study Dedicated to Anniversary of Taras Shevchenko's Birth

PAKHNYUK KATHERINE

Mother-figure in Shevchenko's Writings..... 109

SAIKO OLENA

Rebel as Hero Mode in Texts *Hajdamaky (Insurgents)* by Shevchenko and *Dorohoyu Tsinoyu (It Costs Dear)* by Mychailo Kotsyubynskyi..... 113

YAROSH TETYANA

Genre of Psalms in Poetry be Taras Shevchenko and Petro Karmanskyi..... 117

Юлія Пархута,

*вчитель Рівненського навчально-виховного комплексу № 2 «Школа-Ліцей», пошуковувач
Науковий консультант – канд. філ. наук. Романишина Н. В.*

ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ДИДАКТИЧНА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ

У статті порушується проблема інтеграції навчального процесу, дане визначення терміну “інтеграція”, визначаються форми інтеграції знань.

Ключові слова: інтеграція, міжпредметні зв'язки, навчальний процес, дидактика.

In this article the problem of integration is considered, the definition of the term «integration» is given, forms of knowledge integration are denoted.

Key words: integration, interdisciplinary relations, learning process, didactics.

Постановка проблеми. Пошуки ефективних шляхів підвищення рівня освіти та виховання школярів все більше привертають увагу педагогів, фахівців з методики викладання української літератури зокрема, до проблеми міжпредметної інтеграції. Актуальність питання очевидна з огляду на сучасний рівень розвитку науки з яскраво вираженою інтеграцією суспільних, природничих і технічних сфер. Інтеграція наук, навчальних дисциплін, у свою чергу, пред'являє нові вимоги до фахівців. Зростає роль знань, суміжних з певною спеціальністю, умінь комплексно застосовувати їх при вирішенні різних завдань.

Сучасні дидакти вважають, що міжпредметні зв'язки є дидактичною передумовою підвищення рівня освіченості учнів, зумовлюють оптимізацію і результативність усього навчального процесу; є потреба у створенні цілісної інтегративної системи різних предметів як у загальноосвітній, так і вищій школах.

Огляд наукових праць. Проблема міжпредметних зв'язків цікавила педагогів ще в далекому минулому. Я. Коменський, Д. Локк, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін. підкреслювали необхідність взаємозв'язків між навчальними предметами для відображення цілісної картини природи «в голові учня», для створення істинної системи знань і правильного світорозуміння. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів та студентів розглядають сучасні дидакти: М. Антонов, Г. Бібік, С. Богомаз-Назарова, Н. Волошина, С. Гончаренко, І. Зверев, С. Жила, Ю. Калягін, І. Козловська, Л. Овдійчук та ін.

Мета статті: уточнити сутність поняття «інтеграція»; виявити можливості координації знань школярів навчально-виховного комплексу сучасного типу у єдиній системі.

Виклад основного матеріалу. Термін «інтеграція» має загальнонауковий зміст і часто використовується у дидактиці. У загальнонауковому аспекті «інтеграція» – це процес взаємопроникнення, ущільнення, уніфікації знання, який проявляється через єдність з

протилежним йому процесом розчленування, розмежування, диференціації. У педагогічній літературі є багато визначень терміна. Так, у «Літературознавчому словнику-довіднику» зазначено: «інтеграція (лат. *integratio* – поповнення, відновлення) – процес взаємодії різних галузей знань і відносно самостійних гуманітарних та природничих наук у вивченні сутності художньої літератури і функціонування завершених творів у житті суспільства» [2, 313]. При вивченні української літератури можемо говорити про інтеграцію наук: світова література, фольклор, історія, естетика, філософія, психологія, мовознавство та ін.

Так, укладаючи поурочний план-конспект заняття, словесник враховує дослідження художнього твору представниками різних наук. Наприклад, вивчаючи лірику Т. Шевченка, прозу І. Нечуя-Левицького, Панаса Мирного, Б. Грінченка, Миколи Хвильового та ін., вчитель студіює праці «Із секретів поетичної творчості» І. Франка, «З психології творчості Шевченка» С. Балає, «Іван Левицький-Нечуй. Спроба психоаналізу творчості» В. Підмогильного, «Микола Хвильовий як митець-психолог» М. Кодака, «Психоаналіз і літературознавство» Н. Зборовської та ін.

Заняття у формі філософського дослідження можна провести, вивчаючи новелу В. Винниченка «Момент»; психологічного дослідження – оповідання Б. Грінченка «Каторжна». Інтегрований урок української літератури та історії проводимо, знайомлячись із романом «Чорна рада» П. Куліша тощо. Поезії в прозі В. Стефаника осмислюємо у контексті мініатюр А. Бертрана, С. Малларме, А. Рембо, Ш. Бодлера тощо. Вивчаючи інтегровані теми: «Класицизм», «Сентименталізм», «Романтизм», «Реалізм», «Модернізм» на уроках української літератури спираємося на знання учнів, отримані на уроці світової літератури, і навпаки.

Інтегративний аспект враховуємо, коли говоримо про засоби навчання. Учені виокремлюють засіб унаочнення міжмистецьких зв'язків при вивченні літератури [1]. Так, лише при ознайомленні із малою прозою В. Стефаника, М. Коцюбинського, Остапа Вишні, О. Гончара вводимо обговорення кіношедеврів «Камінний хрест», «Подарунок на іменини», «Ні пуха ні пера», «Все перемагає любов» та ін. Пояснюючи стилістику експресіонізму, звертаємося до картин Е. Мунка, В. Ван-Гога, П. Гогена. Плануємо роботу із ілюстраціями, наприклад, художників В. Касіяна, Й. Куриласа, Я. Оленюк, Г. Якутовича та ін. до творів В. Стефаника. Зважаємо, що Юрій Шерех радить читати памфлети Миколи Хвильового під музику Бели Бартока («Жалібний марш»), а «Арабески» – у супроводі французьких імпресіоністів Клода Дебюссі та Моріса Равеля тощо.

Визначаючи теми інтегративного характеру в процесі навчання, варто брати до уваги лише важливі зв'язки у навчальному матеріалі, необхідні для розкриття змісту. Взаємозв'язок між предметами гуманітарного циклу за допомогою інтеграції може здійснюватися на різних рівнях: інформаційному, узагальнено-понятійному, методологічному. Крім того, існують різні підходи до вивчення певної теми: репродуктивні чи евристичні, логіко-раціональні або емоційно-естетичні. Наприклад,

інтегровану тему «Запорізька Січ» (українська, світова літератури, історія) найкраще вивчати на інформаційному рівні, з перевагою репродуктивних методів.

Можливі різні форми інтеграції знань: повне злиття навчального матеріалу в єдиному курсі; злиття більшої частини навчального матеріалу з визначенням специфічних розділів; побудова автономних блоків із самостійними програмами і методиками. Успішно впроваджують таку систему у школах: йдеться про нові підходи до планування, структурування матеріалу – подача матеріалу великими блоками, об'єднання тем, які вивчалися тощо.

Висновки дослідження. Інтегративне навчання є важливою передумовою підвищення ефективності навчально-виховного процесу, надає можливість сформувати та глибше засвоїти поняття на заняттях з різних дисциплін. Проблема інтеграції навчання або міжпредметних зв'язків детально досліджених в педагогіці та методиці. І хоча існує чимало наукових робіт, присвяченій цій проблемі, вона потребує подальшого дослідження.

Джерела:

1. Жила С. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи : [монографія] / С. Жила. – Чернігів : Деснянська правда, 2004. – 360 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / Ред кол. Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів [та ін.]. – К. : ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.